

BRITANIYA VA AMERIKA INGLIZ TILINING GRAMMATIK FARQLARI

Siddiqova Nozila Qaxramon qizi

Alfraganus universiteti Filologiya fakulteti

Ingliz tili 2 - kurs talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada chop etish va uning tilini ishlatish uchun grammatik farqlar ilmiy jihatdan tashqi axborot Amerika. Globallashuv yarayonda ingliz tilining ikki yirik varianti - laboratoriya (British English) va Amerika (American English) bir-biriga to'g'ridan-to'g'ri bog'langaniga qaramay, ularda xanuzgcha shakl va harakatlanishda aniqlar saqlangan. bunyodkorlikdagi zamonaviy shakllar, oldingi zamonaviy uslublari, ko'p o'zgarishlari, o'tgan zamonaviy uslublari va modal konstruksiyalar

Kalit so'zlar: Ingliz tili, Amerika ingliz tili, grammatika, zamonaviy shakllar, predloglar, tajribalar

ГРАММАТИЧЕСКИЕ РАЗЛИЧИЯ МЕЖДУ БРИТАНСКИМ И АМЕРИКАНСКИМ АНГЛИЙСКИМ

Аннотация: Данная статья представляет собой научное исследование грамматических различий в использовании языка и его использовании в Америке. Несмотря на то, что два основных варианта английского языка британский английский и американский английский стали тесно связаны друг с другом в результате глобализации, они по-прежнему сохраняют некоторые особенности в своей форме и динамике. Современные формы в творчестве, досовременные стили, многочисленные изменения, прошлые современные стили и модальные конструкции.

Ключевые слова: английский язык, американский английский, грамматика, современные формы, предлоги, опыт.

GRAMMATICAL DIFFERENCES BETWEEN BRITISH AND AMERICAN ENGLISH

Abstract: This article presents a scholarly study of grammatical differences in language usage and its use in America. Although the two main varieties of English British English and American English have become closely related to each other as a result of globalization, they still retain certain features in their form and dynamics. Contemporary forms in creative writing, premodern styles, multiple inflections, past modern styles, and modal constructions are discussed.

Keywords: English language, American English, grammar, contemporary

forms, prepositions, experience.

Jahon miqyosida ilm-fan, texnologiya va axborot kommunikatsiyalari shiddat bilan rivojlanayotgan bir davrda ingliz tili xalqaro muloqotning eng muhim vositasi sifatida tobora katta ahamiyat kasb etmoqda. Bugungi kunda biznes, siyosat, fan, ta'lim, internet va madaniy almashinuv sohalarida ingliz tilining nufuzi shu qadar yuqoriki, uning turli mintaqaviy variantlarini chuqur o'rganish amaliyotda ham, nazariyada ham dolzarb hisoblanadi. Shuningdek, global ommaviy axborot vositalari, telekommunikatsiya va raqamli texnologiyalar taraqqiyoti Britaniya va Amerika ingliz tilining o'zaro ta'sirini kuchaytirib, ularning umumiy qoidalarini bir-biriga yaqinlashtirish jarayonini tezlashtirmoqda.

Biroq tarixiy rivojlanish, ijtimoiy muhit va madaniy omillar ta'sirida Britaniya va Amerika variantlari o'rtasida muayyan grammatik farqlar saqlanib qolmoqda. XVIII asrdan boshlab Amerika mustaqillikka erishgach, mahalliy so'zlashuv normalarida soddalashtirish, yangi hayotiy realiyalarga tez moslashish va tilni amaliyotga yaqinlashtirish tendensiyasi kuchaydi. Britaniya ingliz tili esa, o'zining ko'p asrlik an'analari va qat'iy grammatik qoidalari bilan tilning me'yoriy shaklini asrab qolishga harakat qildi. Natijada zamon shakllari, fe'llarning o'tgan zamonini yasash, ko'plik qoidalari, jamoaviy otlarni qo'llash va ayrim predloglarning tanlanishi kabi sohalarda farqlar yaqqol namoyon bo'ldi.

Masalan, Britaniya ingliz tilida yaqin o'tmishda sodir bo'lgan harakatlarni ifodalashda Present Perfect zamonining keng qo'llanishi (I have just eaten) an'anaviy qoida sifatida saqlanib kelsa, Amerika ingliz tilida bu holatda oddiy o'tgan zamon (I just ate) qo'llanishi tez-tez uchraydi. Shu kabi fe'llarning o'tgan zamon shakllarida (learnt vs learned), jamoaviy otlarni birlik yoki ko'plikda ishlatishda (The team are vs The team is), yoki ayrim predloglarning tanlanishida (at the weekend vs on the weekend) ham mintaqaviy farqlar saqlanib qolgan.

Shu bois, Britaniya va Amerika ingliz tili grammatik tizimlarini qiyosiy o'rganish nafaqat tilshunoslar uchun, balki tarjimonlar, xalqaro muloqotda qatnashuvchilar va ingliz tilini o'rganuvchi talabalar uchun ham katta ahamiyatga ega. Bu farqlarni chuqur anglash ikki variantda ham to'g'ri yozish va so'zlash qobiliyatini rivojlantirish, shuningdek turli madaniy kontekstlarda aniq va samarali muloqotni ta'minlash imkonini beradi.

Britaniya va Ameri

- **Present Perfec:** Litsenziyalangan ingliz tilida o'zini o'zi boshqarishda foydalanish mumkin, lekin natijasi zarari ham dolzarb hisobini topishda Present Perfect zam (kitobcha: I), Amerika ingliz tilida esa Simplevaqtni yaratish (Amerikacha: I)

- **F:** Chambarchada: ko'plab ishlab chiqarishlarda shaxsiy - t bilan tug'adigan shaklda saqlanadi (I), Amerikacha: odatiyda -ed yordam beradi (learne).

- **Ko'plik shakllari:** Ingliz tilida jamoaviy otlar ko'p bo'lishi mumkin: The, Amerikada esa ular odatiyda birlikda ishlanadi: The team is pl

Britaniya va Amerika ingliz tili o'rtasidagi grammatik farqlar ularning tarixiy taraqqiyoti, ijtimoiy muhiti va madaniy an'analari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, har ikki variantning o'ziga xos rivojlanish yo'lini ko'rsatadi. Britaniya ingliz tili asrlar davomida shakllangan an'anaviy grammatik me'yorlarni saqlab qolishga intilib kelgan bo'lsa, Amerika varianti esa yangi ijtimoiy sharoit va amaliyotga moslashish maqsadida ko'p jihatdan soddalashtirish, fe'l shakllarini qisqartirish va zamon qoidalarini yengillashtirish tendensiyasini namoyon etdi. Bu jarayon tilning ilmiy va amaliy qiymatiga ta'sir ko'rsatib, uning jahon miqyosida ommalashishiga turtki bo'ldi.

Zamon shakllari, fe'llarning o'tgan zamonini yasash, jamoaviy otlarni qo'llash va ayrim predloglarning tanlanishi kabi farqlar nafaqat grammatik qonun-qoidalarini anglatadi, balki tilning ichki dinamikasi, uning madaniy va geografik muhit bilan o'zaro ta'sirini ham ifoda etadi. Masalan, Amerika variantida I just ate kabi oddiy o'tgan zamon shakli ishlatilishi hayotiylik va soddalikka intilishni aks ettirsa, Britaniya variantidagi I have just eaten shakli an'anaviy, me'yoriy uslubni saqlashni ko'rsatadi. Shu orqali tildagi har bir grammatik o'zgarish nafaqat lingvistik, balki madaniy va pragmatik xususiyatlarga ham ega ekanligi yaqqol namoyon bo'ladi.

Globallashuv natijasida ikki variantning o'zaro ta'siri tobora kuchayib, ayrim farqlar sekin-asta yo'qolib borayotgan bo'lsa-da, ularning ilmiy va amaliyotdagi o'rni hanuz dolzarbligini saqlab turibdi. Xususan, xalqaro savdo, ilm-fan, ta'lim va ommaviy axborot sohalarida to'g'ri va maqsadga muvofiq muloqot qurish uchun tilning har ikki variantdagi grammatik xususiyatlarini bilish katta ahamiyatga ega. Shu bois Britaniya va Amerika ingliz tilining grammatik farqlarini chuqur tahlil qilish nafaqat tilshunoslar, balki tarjimonlar, jurnalistlar, biznes va xalqaro aloqalar sohasi mutaxassislari uchun ham zarur hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, Britaniya va Amerika ingliz tilining grammatik qiyosiy tahlili tilning rivojlanish qonuniyatlarini ochib berish, uning jahon miqyosidagi mavqeini aniqlash va global kommunikatsiyada aniq hamda samarali muloqotni ta'minlashda muhim ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR

1. Kristal, D. Kambr. Ca
2. Algeo, J. Britaniyalik o. Kembri
3. Trudgill, P. va Xanna, J. In. R
4. Leech, G., Hundt, M., Mair, C., & Smith, N. Change of Cont. Kembrij universiteti nashriyoti, 2012.
5. Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G., & Svartvik, J. Ingliz tilining keng qamrovli grammatikasi . Longman, 1985 yil.